

Naše putování krajinami biblických dějin se blíží ke konci. Poutník a starozákonní prorok Mojžíš již vystoupal na horu Sinaj a již byl obdarován Božím slovem, které je nám známo jako desatero Božích přikázání. V poslední části naší kontemplace nad Písmem se cestovatel Ondra pustí do hledání jazyka, kterým mohlo být toto slovo zapsané.

Desatero přikázání se v průběhu dějin stalo prazákadem světové etiky. Dnešní vytříbená etika, jejíž optikou příliš nechápeme mnohé brutální starozákonní činy, pramení (mimo jiné) právě ze sinajského desatera. V knihách Mojžíšových nacházíme dvojí (mírně odlišné) podání desatera. První pramení z tradice, která pro Boha používá jméno El či Elohim a najdeme je v knize Exodus (Ex 20, 1–17). To druhé pochází z okruhu autorů Páté knihy Mojžíšovy a najdeme je právě v této biblické knize (Dt 5, 1–22). Historici se domnívají, že původní forma desatera zaznamenaná na kamenných deskách, byla řadou deseti krátkých rytmizovaných formulí snadných k zapamatování. Tyto rytmizované

formule se potom ústně tradovaly z generace na generaci, až je svatopisci o stovky let později zapsali v rozvinutější formě. Co nám ale historici neprozrazují, je jazyk, ve kterém bylo desatero vytesáno do kamene.

Boží rukopis

Můj soukromý odhad je ten, že desatero bylo vytesáno ve střední (klasické) egyptštině.

ně. Psaná hebrejšтина byla v té době hudbou daleké budoucnosti. Některou formu jazyka, kterým se kdysi mluvilo v oblasti dnešní

Palestiny, sice Hebrejové mohli znát, ale patrně v egyptském otroctví příliš nepěstovali literární umění. Ve hře je také písmo, které snad bylo známé i v místech, kde Hebrejové pracovali na výrobě cihel pro nová města, jak nás informuje Bible (Ex 1, 11). Tato hypotéza má své příznivce a úplně nesympatická mi také není. Je zde také domněnka jakýchsi jednoduchých piktogramů, ale nezdá se mi, že by Hospodin deset veršů načrtl v jakýchsi primitivních obrázcích.

Pro úplnost je třeba zmínit také hypotézu, která má mezi moderními badateli nemalé zastání, že k žádnému exodu nikdy nedošlo, a Bůh tedy na desky nevyryl zloha nic. A to už nejsme daleko od hypotézy, že žádný Bůh ve skutečnosti není a celé desatero veršů je jen ohrada pro snazší kontrolu ovcí. V tomto zamýšlení se ale držím Tóry a odhaduji, že Hospodin psal klasickou egyptštinou.

Slova v písku

Uměl-li kdo z Hebrejů číst a psát, domnívám se, že kromě Mojžíše to mnoho dalších nebylo a ten asi četl a psal jazykem,

ve kterém byl na královském dvoře vychován, a to byla patrně klasická egyptština. Mohl se tam seznámit s jiným písmem? Zjistěte mohl a nezapomeňme, že také nějakou dobu žil v Midjánské zemi, kam by mi pocitově sedělo původní sinajské písmo. Mohli si snad Hebrejové pamatovat starší sumerštinu, kterou mohl hovořit praotec Abrahám? To nevíme.

Domnívám se, že klasická egyptština je nejpravděpodobnějším jazykem původního desatera, ale dokud se desky nenajdou, což nepředpokládám, zůstane jazyk, kterým psal na Sinaji sám Hospodin hádankou. Uvážíme-li, že Bůh psal v dějinách spásy pouze jednou (ponechávám stranou Ježíšovo psaní do

písku), mají být staří Egyptě na co hrdí. Koneckonců Egypt hraje v Bibli obou zákonů významnou roli: ve Staré smlouvě tam Hebrejové utíkají před hladem a v Nové smlouvě tam svatá rodina utíká před násilím.

Pravidla provozu

Smyslem Desatera je nabídka cesty, kterou může člověk svobodně a zodpovědně odpovídat na Boží dar svobody. Hospodin v původním starozákonním desateru nejprve připomíná, že lid zachránil z otroctví a je zde pro něho; teprve potom vypočítává,

čeho je dobré se přidržet. Desatero je jako značení cesty v hlubokém lese – nemá omezovat svobodu poutníka, má naopak vést, aby se poutník neztratil a o svou svobodu definitivně nepřišel. Filozofové tato přikázání přirovnávají k pravidlům silničního provozu: na první pohled člověka omezují, ovšem ve výsledku umožňují rozvinout svobodu a cestovat, kam chceme, aniž bychom přišli o život na první křižovatce. Není totiž opravdové svobody bez (určité míry) zodpovědnosti. Desatero je manifestem opravdové svobody. Člověk stvrzuje smlouvu nabídnutou Bohem tím, že podle ní žije, že se řídí doporučením deseti základních rad. Tím smlouvu za sebe „podepisuje“ a v jistém smyslu se stává Božím vyvoleným.

OTEC MAREK MIŠKOVSKÝ

Nečekané setkání po letech. Jako ve filmu. Očima nám oběma proběhl nefalšovaný údiv – to bylo překvapení! Poté jsme si padli do náručí. Ten drsný chlap a jeho mozolnaté ruce jako dvě lopaty mne obaly a sevřely jako tehdy před lety. Učil jsem závan bezpečí, vděčnosti a rázem se mi vše vybavilo... Bylo mi 15 a právě se mi zachvěl svět. Ve škole se mi posmívali za mé nohy do X, nejlepší kamarád se odstěhoval a chemie na střední mi skutečně nešla.

Vilda – moc toho nenamluvil – byl mladý chlap, co dělal v pivovaru. Krom toho pro nás ministranty občas dělal výlety do skal. Žádné velké jištění, lezli jsme jako kamzíci skalní stěny, bloky, věže. V jednom místě bylo třeba přeskočit průrvu, aby se dostalo na vedlejší věž. Vilda šel (jako vždy) první, aby prověřil, že to dáme. Nečekal jsem na jeho pokyn a skočil. Noha mi podklouzla a věděl jsem, že je zle. Ani jsem nestačil vykřiknout. V tu chvíli se Vilda ohlédl – dodnes vidím jeho velké oči, ve kterých se mísil údiv s překvapením – a bleskurychle po mně hrábl svou mohutnou rukou. Zachytil mě a s jedním zhoupnutím mne vytáhl k sobě. Srdce mi bušilo. Podíval se na mě, nic

neřekl, jen mě k sobě silně přitiskl. Pak se zvonivě zasmál a sedli jsme si. Vlnící se les pod námi šuměl, majestátní skály stály, po obloze pluly mraky. Čas se dotkl věčnosti. Když jsme slezli ze skal, o tom, co se stalo jsme už nemluvili.

Zůstala mi jen silná vzpomínka a jasně vědomí, že anděl strážný existuje a že někdy na sebe bere podobu konkrétního člověka. To setkání vše znovu probudilo. Jdu životem a snažím se dělat dobro, i když se mi to občas nedaří. Nevadí, jen když to snažení nevzdávám. A při vzpomínce na Vildu se snažím být chlap na pravém místě, podat mlčky a rychle pomocnou ruku, nesoudit, nemoralizovat, zasmát se, pobýt a jít dál. Jen mraky na obloze s věkem letí čím dál rychleji... A dotyky věčnosti? Přicházejí a odcházejí a čas se v nich zvolna ztrácí. Věřím, že jednou zcela zmizí. A pak se pozdravím se svým andělem strážným a se všemi, kteří jeho pokyny na zemi uskutečňovali.

Co ty, už jsi taky byl někdy svému kamarádovi andělem strážným? Že ne? Tak se modli pořádně: Anděle Boží, strážce můj, ... ke všemu dobrému mě vzbuzuj, ... na tvá vnuknutí pozor dávám. A at' v tom svatém snažení vytrváš až do konce. A po smrti pak v nebi věčně chvalme Boha tam společně.

SVATÍ ANDĚLÉ STRÁŽNÍ, ORODUJTE ZA NÁS!

Foto: Dudarev Mikhail, PhotoGranary, Ruslan Batiuk, Michal, furyon,

Foto: Kimberly H/peopleimages.com